

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

SAMORZĄDOWA SZKOŁA PODSTAWOWA W CHWALIBOGOWIE

I. OGÓLNE ZAŁOŻENIA WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

Wewnątrzszkolny system doradztwa jest to ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. Obejmuje:

1. Działania w zakresie doradztwa zawodowego **w oddziałach przedszkolnych** w szkołach podstawowych obejmują **preorientację zawodową**, która ma na celu wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.
2. Działania w zakresie doradztwa zawodowego **w klasach I-VI szkół podstawowych** obejmują **orientację zawodową**, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.
3. Działania w zakresie doradztwa zawodowego **w klasach VII i VIII szkół podstawowych** mają na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.

II. DORADZTWO ZAWODOWE – PODSTAWY PRAWNE

1. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz.U. 2004 nr 256 poz. 2572 z późn. zm.)
2. Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.
3. Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół
4. Rozporządzenie MEN z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego

III. OBSZARY DORADZTWA ZAWODOWEGO

Obszar 1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów oraz rodziców na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.

Obszar 2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.

Obszar 3. Prowadzenie różnorodnych zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej.

Obszar 4. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę.

Obszar 5. Współpraca z innymi nauczycielami, rodzicami oraz instytucjami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

IV. DORADZTWO ZAWODOWE JEST UKIERUNKOWANE NA KSZTAŁTOWANIE:

- a. proaktywnych postaw dzieci wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na zasady etyki pracy jako fundamentu aktywności zawodowej;

- b. sprawczości, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu;
- c. samodzielności i samoobsługi oraz kształtowanie takich cech jak utrzymanie ładu, doprowadzanie podejmowanych prac do końca i porządkowanie miejsca pracy;
- d. szacunku do pracy innych;
- e. umiejętności współdziałania.

V. MODUŁY DORADCZE DLA UCZNIÓW:

- a. Poznawanie własnych zasobów
- b. Świat zawodów i rynek pracy
- c. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie
- d. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

VI.TREŚCI PROGRAMOWE PREORIENTACJI I ORIENTACJI ZAWODOWEJ ORAZ DORADZTWA ZAWODOWEGO:

Moduł	Treści programowe
POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	<ul style="list-style-type: none"> - Zainteresowania - Zdolności i uzdolnienia - Mocne i słabe strony jako potencjalne obszary do rozwoju, - Ograniczenia - Kompetencja (wiedza, umiejętności i postaw), - Wartości, - Predyspozycje zawodowe, - Stan zdrowia.
ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	<p>poznawanie zawodów,</p> <p>wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy,</p> <p>umiejętność poruszania się po rynku pracy</p> <p>poszukiwanie i utrzymanie pracy</p>
RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE	<p>znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się,</p> <p>wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe</p>

PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO- ZAWODOWYCH	planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery
---	--

VII. CELE DORADZTWA ZAWODOWEGO:

Oddział 0	CELE SZCZEGÓŁOWE
POZNANIE SIEBIE	<p>dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. określa, co lubi robić; 2. podaje przykłady różnych zainteresowań; 3. określa, co robi dobrze; 4. podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.
ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	<p>dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. odgrywa różne role zawodowe w zabawie; 2. podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby; 3. wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę; 4. podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny; 5. opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.
RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE	<p>dziecko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej); 2. nazywa czynności, których lubi się uczyć.

PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH	dziecko: 1. opowiada, kim chciałoby zostać; 2. na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu; 3. podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.
--	---

Klasy I-III	CELE SZCZEGÓŁOWE
POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	uczeń: 1. opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać; 2. prezentuje swoje zainteresowania na forum; 3. podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi; 4. podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach; 5. podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.
ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	uczeń: 1. odgrywa różne role zawodowe w zabawie; 2. podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach; 3. opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka (na wybranych przykładach); 4. omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje; 5. opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu; 6. posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

<p style="text-align: center;">RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE</p>	<p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności; 2. wskazuje treści, których lubi się uczyć; 3. wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich
<p style="text-align: center;">PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH</p>	<p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić; 2. planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując na podstawowe czynności/zadania niezbędne do realizacji celu; 3. próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Klasy IV-VI	CELE SZCZEGÓŁOWE
<p style="text-align: center;">POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW</p>	<p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje; 2. wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia; 3. podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość; 4. prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

<p style="text-align: center;">ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY</p>	<p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach; 2. opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka; 3. podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe; 4. posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny; 5. wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.
<p style="text-align: center;">RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE</p>	<p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności; 2. wskazuje treści, których lubi się uczyć; 3. wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich
<p style="text-align: center;">PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH</p>	<p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych; 2. planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; 3. próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Klasy VII- VIII	CELE SZCZEGÓŁOWE
POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	<p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych; 2. rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe); 3. dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł; 4. rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych; 5. rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej; 6. określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji; 7. określa własną hierarchię wartości i potrzeb.
ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	<p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania; 2. porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców; 3. wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy; 4. uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka; 5. analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy; 6. wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową; 7. dokonuje autoprezentacji.

<p style="text-align: center;">RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE</p>	<p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji; 2. analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów; 3. charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej; 4. określa znaczenie uczenia się przez całe życie.
<p style="text-align: center;">PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH</p>	<p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym; 2. określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby; 3. identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy; 4. planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

VIII.FORMY I METODY REALIZACJI DZIAŁAŃ DORADCZYCH

Działania związane z doradztwem zawodowym są kierowane do trzech grup adresatów:

1. uczniów
2. rodziców
3. nauczycieli

FORMY I METODY DZIAŁAŃ ADRESOWANE DO UCZNIÓW:

- ✓ Zajęcia „Doradztwo zawodowe”
- ✓ Diagnoza i analiza potrzeb uczniów na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet
- ✓ Diagnoza i analiza potrzeb uczniów na podstawie testów doradczych
- ✓ Indywidualne konsultacje i porady
- ✓ Warsztaty grupowe ukierunkowane na zwiększanie samoświadomości, rozwój kompetencji uczniów oraz dokonywanie świadomych wyborów edukacyjnych/ zawodowych
- ✓ Warsztaty grupowe ukierunkowane na rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie sprawnego poruszania się po rynku pracy
- ✓ Koła zainteresowań
- ✓ Realizowanie treści zawodoznawczych na lekcjach poszczególnych przedmiotów
- ✓ Zajęcia grupowe umożliwiające poznanie różnych zawodów i związanych z nimi wymagań
- ✓ Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów
- ✓ Spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych

- ✓ Wyjścia i wycieczki szkolne
- ✓ Gromadzenie i udostępnianie materiałów dotyczących wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej/zawodowej
  - Udział uczniów w konkursach
- ✓ Działanie Szkolnego Koła Wolontariatu, Samorządu Szkolnego, Samorządów Klasowych
- ✓ Wykłady i prelekcje
- ✓ Projekty edukacyjne

FORMY DZIAŁAŃ ADRESOWANE DO RODZICÓW:

- ✓ Diagnoza i analiza potrzeb rodziców na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet
- ✓ Prezentacja założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów
- ✓ Wykłady i prelekcje zgodnie ze zdiagnozowanym zapotrzebowaniem rodziców
- ✓ Przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach
- ✓ Warsztaty/ szkolenia/ spotkania służące pogłębianiu wiedzy rodziców dotyczącej wspomagania dzieci
- ✓ Indywidualne konsultacje i porady

FORMY DZIAŁAŃ ADRESOWANE DO NAUCZYCIELI:

- ✓ Utworzenie i zapewnienie ciągłości działania Wewnętrznskolnego Systemu Doradztwa Zawodowego zgodnie ze statutem szkoły
- ✓ Diagnoza i analiza potrzeb nauczycieli na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet
- ✓ Tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą
- ✓ Tworzenie warunków do nabywania i aktualizowania wiedzy doradczej, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami
- ✓ Udostępnianie zasobów i materiałów doradczych

VIII. OSOBY WSPÓŁODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ DORADCZYCH

Osoba zaangażowana w proces doradczy	Zakres działań
Doradca zawodowy	Wdrażają uczniów do pogłębiania wiedzy i umiejętności z zakresu kompetencji społecznych, autoprezentacji, metod radzenia sobie w sytuacjach trudnych, stresogennych itp.
Wychowawcy klas na godzinach wychowawczych poświęconych realizacji tematyki zawodoznawczej	Pogłębiają kompetencje interpersonalne uczniów, prowadzą ćwiczenia integrujące grupę, rozwijające samowiedzę itp. organizują spotkania z przedstawicielami różnych zawodów z udziałem rodziców; uczestniczą w wycieczkach zawodoznawczych; wspierają uczniów w procesie decyzyjnym; kierują do specjalistów; pełnią funkcję wspierająco-informacyjną dla rodziców.
Nauczyciele przedmiotowi i nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	Określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów; eksponują związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego; współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów; przygotowują

	uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych; prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe; organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze.
Nauczyciel bibliotekarz	Gromadzi i udostępnia literaturę psychologiczną, pedagogiczną, gromadzi czasopisma, wskazuje źródła informacji edukacyjno – zawodowej.
Wychowawcy w świetlicy szkolnej	Włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej; organizują w sali kąciki zawodoznawcze; rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów.

IX. EWALUACJA

Ewaluacja realizacji działań zaplanowanych w ramach WSDZ opiera się na:

- a. sprawdzeniu poziomu osiągnięcia stopnia zrealizowania zadań doradczych ustalonych na dany rok,
- b. aktualizacji działań doradczych,
- c. odkrywaniu aktualnych potrzeb i oczekiwań.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w Samorządowej Szkole Podstawowej w Chwalibogowie stanowi załącznik Statutu Szkoły